

PENTRU UN MEDIU FĂRĂ TUTUN

în restaurante, baruri, cafenele

pqs
we act today for tomorrow's future!

**PENTRU
UN MEDIU
FĂRĂ TUTUN**

în restaurante, baruri, cafenele

CZU: 613.84

P 50

Publicația „Pentru un mediu fără tutun în restaurante, baruri, cafenele” este destinată factorilor de decizie, grupurilor de inițiativă civică, precum și tuturor persoanelor care intenționează să se implice în promovarea politicilor de control al tutunului în Republica Moldova.

Apare cu sprijinul Centrului pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS).
Se distribuie gratuit.

Responsabil de ediție: *Victoria TATARU*

Coordonator: *Ghenadie ȚURCANU*

Au mai colaborat: *Stela BIVOL, Irina ZATUȘEVSKI, Viorel SOLTAN*

Concepție grafică și ilustrații: *Andrei ICHIM*

Tipar: *Elan Poligraf*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții:

Pentru un mediu fără tutun în restaurante, baruri, cafenele / resp. de ed.: Victoria Tataru; coord.: Ghenadie Țurcanu. – Chișinău: S. n., 2014 (Tipogr. "Elan Poligraf"). – 32 p.
Apare cu sprijinul Centrului pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS). – 300 ex.
ISBN 978-9975-66-381-6.

“Țările ce nu au luat măsuri în vederea asigurării unui mediu sigur pentru sănătate trebuie să implementeze legi, care să interzică 100% fumatul în spațiile publice închise și la locurile de muncă. Aceasta pentru că sunt dovezi convingătoare că nu există protecție împotriva fumatului pasiv”.

Margaret CHAN, Director al Organizației Mondiale a Sănătății

“Fiecare Parte va adopta și va implementa în zonele de jurisdicție națională existente, stabilite de legislația națională, și va promova activ la nivelul ei de autoritate adoptarea și implementarea unor măsuri eficiente legislative, executive, administrative și/sau de altă natură, care să asigure protecție împotriva expunerii la fumul de tutun la locurile de muncă închise, în mijloacele de transport public, în locurile publice închise și, după caz, în alte spații publice”.

**Art. 8 “Protecția împotriva expunerii la fumul de tutun”,
Convenția-cadru privind controlul tutunului (CCCT)**

“Singura metodă eficientă de a proteja de toate riscurile pentru sănătate, asociate cu expunerea la fumul de tutun în spațiile închise, este de a interzice totalmente fumatul în aceste spații. Aceasta pentru că nu există nici un sistem de ventilare de înaltă calitate tehnologică și de curățire a aerului, care ar asigura un control al riscurilor pentru sănătate în mediul în care se fumează”.

“Environmental tobacco smoke”, ASHRAE, 2005

Un singur fumător – mai multe victime

În momentul inhalării, doar 15% din fumul aspirat rămân în plămânii fumătorului, celelalte 85% fiind eliminate în exterior. Aceste 85% vor fi inspirate egal de toți cei care se află într-o încăpere – fumători și nefumători. Dacă expunerea este constantă și îndelungată, riscurile pentru sănătate ale nefumătorilor tind să se egaleze cu cele ale fumătorilor. Pericolul se manifestă prin posibilitatea de a dezvolta cancer pulmonar sau alte maladii asociate fumatului, deoarece substanțele cancerigene persistă în fumul din încăperi și nefumătorii le pot inhala cu ușurință. Expunerea la fumul de tutun din mediul înconjurător, inhalarea involuntară a fumului de tutun la serviciu, acasă sau în oricare alt spațiu public închis se numește **fumat pasiv**.

Nu există un nivel non-dăunător al expunerii la fumul de tutun. După o oră de aflare într-o cameră închisă în care se fumează, un nefumător (fumător pasiv) inhalează o cantitate de substanțe toxice echivalente cu cele existente în 15 țigări cu filtru. Expunerea la fumul de tutun este o cauză de deces, boală și invaliditate printre adulți și copii.

Aproape 15% dintre cancerele întâlnite la copii sunt atribuite fumatului parental. Există o legătură semnificativă între riscul de cancer în copilărie și consumul parental de tutun. Nivelul de cotinină găsit în salivă a demonstrat că acolo unde ambii părinți fumează, copilul primește echivalentul a 80 de țigări pe zi.

Chiar dacă asigurarea priorității vieții, integrității fizice și sănătății salariaților este una dintre direcțiile principale ale politicii în domeniul securității și sănătății în muncă a statului nostru, realitatea demonstrează că o bună parte dintre angajații localurilor de alimentație publică închise muncesc în condiții nefavorabile pentru sănătatea și securitatea muncii lor. Angajații instituțiilor și unităților în care fumatul este permis sunt expuși unui risc mai mare de a dezvolta maladii asociate consumului de tutun, în comparație cu persoanele care lucrează în spații libere de fumul de tutun.

Suportul pentru legislația antifumat

Irlanda este prima țară, care, în martie 2004, a interzis prin lege fumatul în toate spațiile publice închise și la locurile de muncă, inclusiv în pub-uri, baruri, cafelele, restaurante. Pe parcursul celor zece ani de interdicție a fumatului, patronii localurilor de alimentație publică nu numai că nu au înregistrat o scădere a profitului, dar o sporire a acestuia pe baza noilor clienți, pe care și i-au făcut. Exemplul Irlandei a fost preluat de mai multe țări, printre care Italia, Malta, Norvegia, Spania, Suedia, Marea Britanie, Franța, Turcia, Ucraina, Rusia, alte țări ale lumii, care implementează actualmente politici antitutun la locurile de muncă, inclusiv în baruri și restaurante.

Un sondaj realizat printre angajații barurilor după trei luni de la adoptarea legii antifumat în Argentina a demonstrat o reducere cu 29% a simptomelor respiratorii și cu 49% a cazurilor de iritare a ochilor, nasului și gâtului.

Punerea în aplicare a legislației ce interzice fumatul la locul de muncă în Finlanda a scos în evidență faptul că o treime din angajații nefumători au raportat o expunere înaltă la fumul de tutun la locul de muncă (patru ore pe zi) până la aplicarea legii și doar 3% au raportat o astfel de expunere la trei ani după ce legea revizuită a intrat în vigoare. De asemenea, din numărul respondenților, doar o cincime au raportat că nu au fost expuși zilnic la fumul de tutun la locul de muncă până la aplicarea legii, în timp ce după trei ani de la aplicarea legii 71% din angajați au raportat nicio expunere.

Un alt studiu, realizat printre chelneri în San Francisco pentru a afla despre expunerea acestora la fumul de țigară și diferite simptome respiratorii pe care le acuză o lună înainte și o lună după aplicarea legii antifumat, relevă că expunerea la fumul de tutun la locul de muncă a scăzut de la 28 la 2 ore pe săptămână.

După <http://erj.ersjournals.com>

CALITATEA AERULUI ÎN LOCALURILE DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ

REZULTATELE STUDIULUI NAȚIONAL

Calitatea aerului din spațiile pentru nefumători (din localurile ce au zone amenajate pentru fumători și nefumători) este apreciată ca foarte nesănătoasă, iar din spațiile în care fumatul este permis liber – periculoasă, recomandarea specialiștilor fiind că trebuie întreruptă orice activitate, – aceasta este concluzia primului Studiu de monitorizare a calității aerului în restaurantele, cafenelele și barurile din municipiul Chișinău.

Potrivit datelor acestuia, în zonele/spațiile pentru nefumători, concentrația de pulbere în suspensie este, în medie, de $152 \mu\text{g}/\text{m}^3$ și o depășește de 4 ori pe cea înregistrată în localurile în care fumatul este interzis. Poluarea aerului este și mai înaltă, în medie de $336 \mu\text{g}/\text{m}^3$, în zonele/spațiile pentru fumători, ceea ce este de 9 ori mai mult decât în localurile libere de fumul de tutun. Cel mai înalt nivel de poluare a aerului, în medie, $475 \mu\text{g}/\text{m}^3$, s-a înregistrat în localurile de alimentație publică în care se fumează liber – de 13 ori mai mult decât nivelul de pulbere în suspensie $\text{PM}_{2.5}$ înregistrat în spațiile în care fumatul este interzis și unde concentrația de pulbere în suspensie $\text{PM}_{2.5}$ se apropie de cea din aerul atmosferic – $36 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Datele obținute în studiu confirmă că fumul de tutun este sursa principală de poluare a aerului în localurile în care există restricții parțiale privind fumatul sau unde se fumează liber. Studiul demonstrează că dotarea localurilor de alimentație publică cu sisteme de ventilație și cu zone/spații pentru nefumători și pentru fumători nu asigură o protecție sigură de

expunerea la fumul de tutun. Cercetarea vine cu probe noi, care confirmă recomandările OMS că singura metodă eficientă pentru a proteja oamenii de expunerea la fumul de tutun este adoptarea legislației, care interzice complet fumatul în toate localurile publice și în locurile de muncă de tip închis, inclusiv în toate restaurantele,

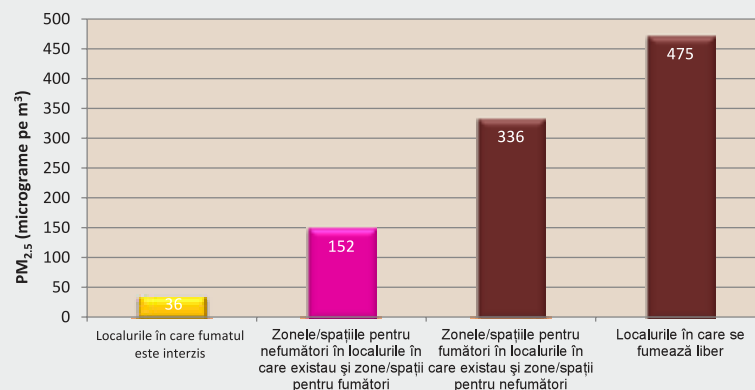

Figura 1. Calitatea aerului în 25 localuri de alimentație publică din mun. Chișinău, februarie-martie 2013

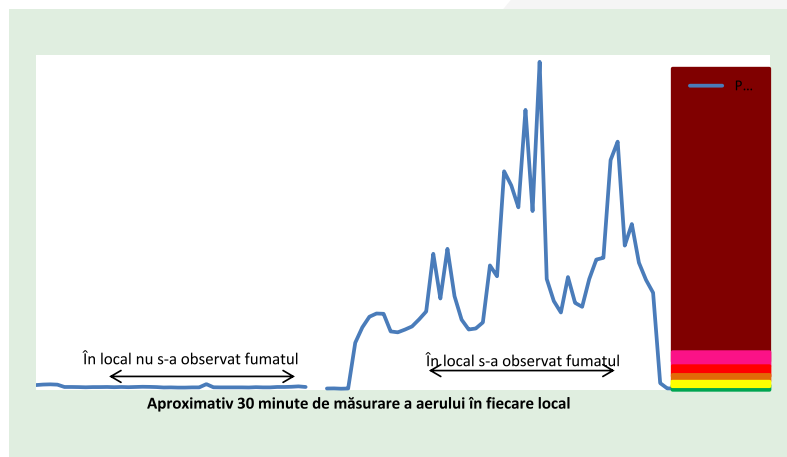

Figura 2. Calitatea comparată a aerului din localul de alimentație publică unde se fumează și a celui din localul unde nu se fumează

Măsurările au fost organizate în 25 de localuri de alimentație publică din municipiul Chișinău (selectate aleatoriu): în 10 din aceste instituții se fumează liber, în alte 10 sunt amenajate zone/spații pentru nefumători și pentru fumători și în 5 localuri fumatul este interzis. Monitorizarea calității aerului s-a efectuat utilizând dispozitivul SidePak Aerosol, care măsoară pulberile în suspensie $PM_{2,5}$ ce se găsesc în fum, inclusiv în cel de tutun. Dispozitivul respectiv a fost utilizat pentru a măsura expunerea la fumul de tutun în spațiile publice închise în peste

barurile și alte instituții din industria de agrement. Alte abordări, cum ar fi restricțiile parțiale pentru spațiile publice închise și locurile de muncă închise, inclusiv ventilația, filtrarea aerului, precum și delimitarea zonelor/spațiilor pentru fumat se arată a fi ineficiente și nu protejează împotriva expunerii la fumul de tutun.

Studiul privind monitorizarea calității aerului în localurile de alimentație publică demonstrează că existența zonelor pentru fumători și nefumători în baruri, restaurante, cafenele și alte localuri cu destinație similară, precum și a spațiilor destinate exclusiv fumatului în încăperile cu acces public sunt ineficiente și că o protecție sigură se poate atinge doar în condiția interzicerii fără excepție a fumatului în toate spațiile publice închise și la locurile de muncă.

60 de țări din întreaga lume, care au realizat studii asemănătoare. Ca standarde de calitate pentru elucidarea impactului nivelului de poluare al aerului înregistrat în localurile de alimentație publică din municipiul Chișinău a fost utilizat *Indexul de clasament al calității aerului pentru $PM_{2,5}$* (stabilit ca medie pentru 24 de ore) de Agenția pentru Protecția Mediului din SUA.

Studiul a fost efectuat sub egida Centrului Național de Sănătate Publică (CNSP)/Ministerul Sănătății cu scopul de a prezenta informații autentice bazate pe dovezi, cu referire la inoperativitatea Legii cu privire la tutun și la articolele din tutun, care admite excepții privind interzicerea fumatului în localurile de alimentație publică, în spațiile publice și la locurile de muncă închise. Studiul pune la dispoziție date cu privire la impactul excepțiilor sus-menționate asupra calității aerului respirat de clienții și personalul

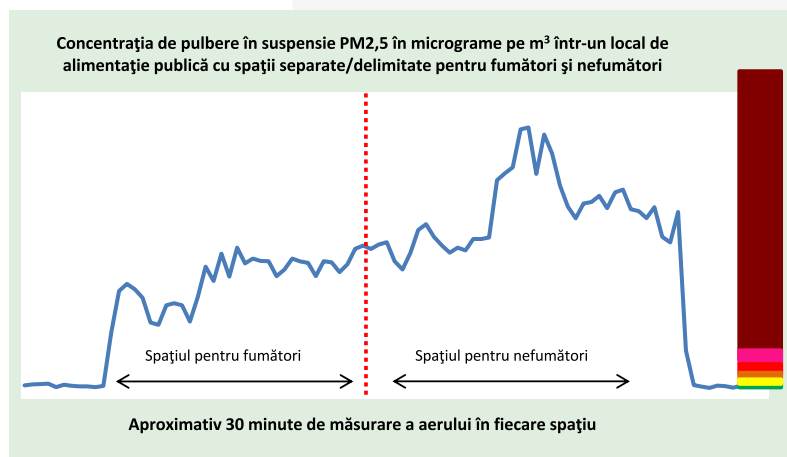
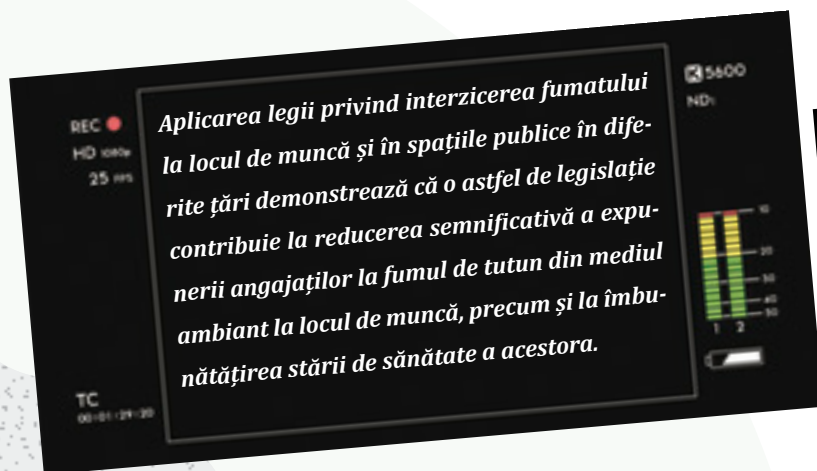

Figura 3. Calitatea aerului în localul de alimentație publică, în care fumul din spațiul pentru fumători se acumulează în spațiul pentru nefumători

localurilor de alimentație publică (chelneri/barmani, alți angajați), în care se fumează liber și în cele în care există zone/spații pentru nefumători și fumători.

Controale în localurile din capitală

**ZONĂ
PENTRU
NEFUMĂTORI**

Mai multe localuri din centrele comerciale din capitală au fost luate cu asalt. Nu de clienți, ci de inspectorii Agenției pentru Protecția Consumatorilor, care au verificat dacă există sau nu spații special amenajate pentru fumători. Experții au constatat: în majoritatea localurilor această regulă nu este respectată. În consecință, administratorii s-au ales cu o avertizare și trebuie să remedieze situația, pentru a nu fi amendați.

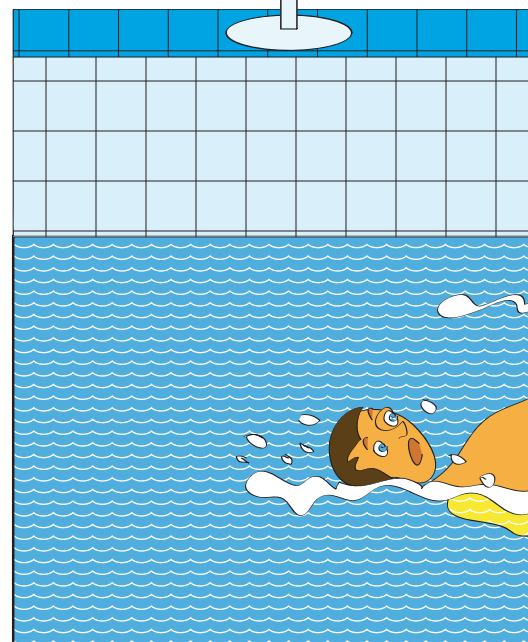
Deși unii administratori au dat asigurări că în localuri există săli separate pentru fumători și nefumători, inspectorii au descoperit că sălile pentru nefumători există doar pe hârtie, întrucât se putea fuma și în încăperea în care fumatul ar fi trebuit să fie interzis.

www.jurnaltv.md

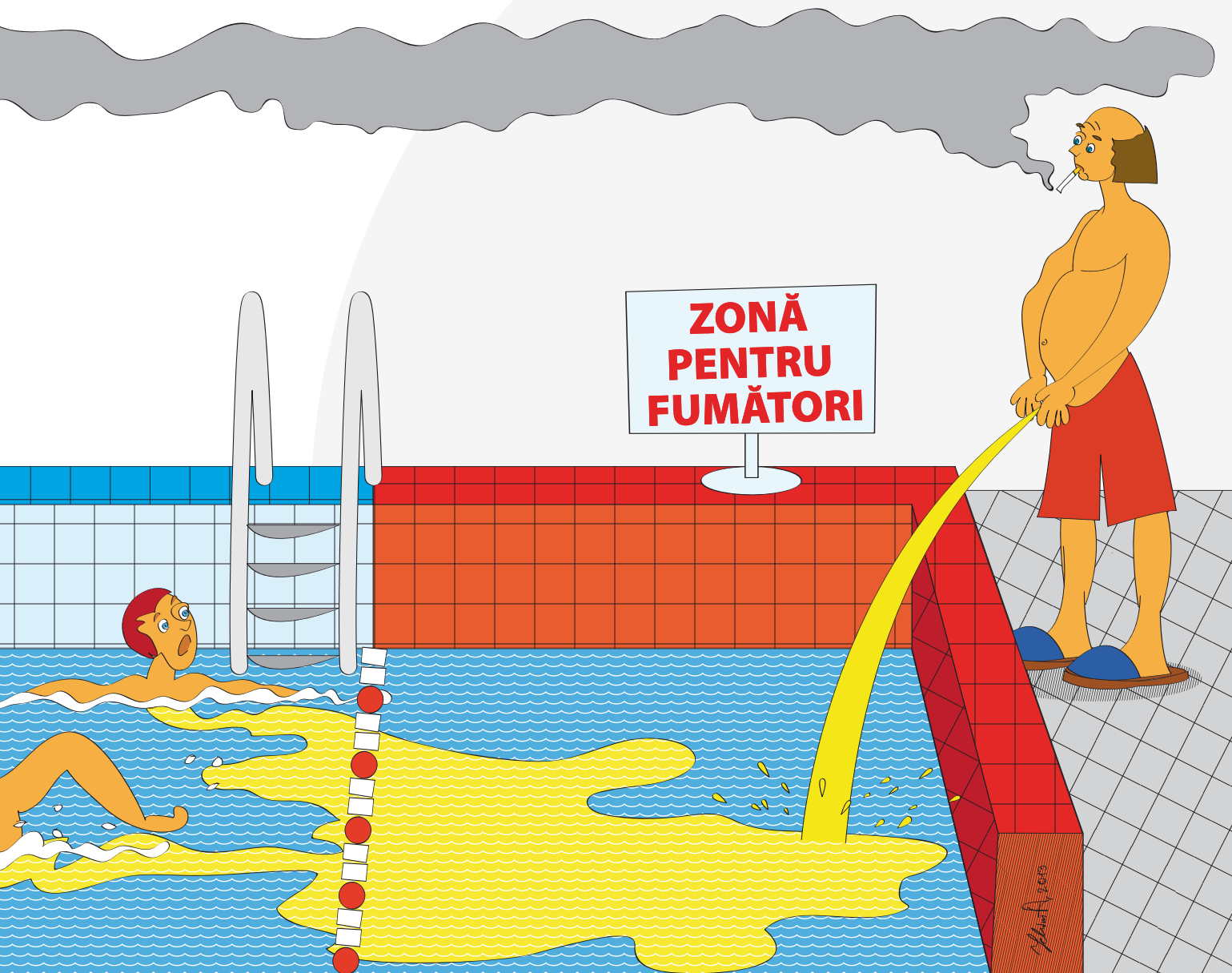
Zonele special amenajate pentru fumat, chiar dacă sunt echipate cu sisteme de ventilație performante, nu protejează de efectele nocive ale fumatului pasiv. Fumul din aceste spații pătrunde ușor în zonele pentru nefumători, iar sistemele de ventilație nu elimină completamente fumul de tutun.

Un studiu de cunoștințe, atitudini și practici (KAP), efectuat în Republica Moldova în anul 2012, arată că 84% din populația Republicii Moldova consideră că fumătorii nu ar trebui să expună alte persoane la fumul de tutun atunci când fumează, iar 65% sunt de acord că legea care interzice fumatul în încăperile închise va aduce beneficii sănătății publice.

Potrivit aceluiași studiu, din cele 500 de localuri existente în municipiul Chișinău, fumatul este interzis doar în 20.

**“A așeza fumă
ai indica unde se**

**tori și nefumători în aceeași încăpere e ca și cum
e poate și unde nu se poate urina în aceeași piscină”.**

Ross Parker

Spunem **DA** LEGII ANTITUTUN!

Igor CORMAN
Președintele Parlamentului
Republicii Moldova

Parlamentul va vota noi reglementări menite să combată fumatul

Parlamentul își propune să voteze anul acesta o lege nouă, menită să protejeze populația împotriva fumului pasiv și să combată consumul de tutun.

Legislația propusă prevede, drept măsură de asigurare a sănătății publice, interzicerea fumatului în spațiile publice închise, la locul de muncă și în transportul public. De asemenea, noile prevederi legislative descurajează fumatul prin introducerea unor restricții la comercializarea produselor din tutun.

Fără a încălca legea, fumătorii adulți au dreptul să decidă pentru ei, dar nu au dreptul de a încuraja, promova sau antrena alte persoane să fumeze, mai ales copiii.

Vă îndemn să fim cu toții responsabili. Să respectăm drepturile celor care aleg să nu fumeze.

Iurie LEANCĂ
Prim-ministrul
Republicii Moldova

Împreună pentru o generație sănătoasă într-un mediu curat

Este grav că în localurile de alimentație publică se fumează liber. Chiar dacă există spații amenajate pentru nefumători, consumatorii, dar în special angajații acestor localuri, sunt expuși în permanență la fumul de țigară.

Suntem datori să protejăm sănătatea cetățenilor din Republica Moldova, în mod special a copiilor, care sunt viitorul nostru. Iată de ce Guvernul a aprobat un proiect de lege, care vizează interesele tuturor cetățenilor, atât a fumătorilor, cât și a nefumătorilor, ca să asigurăm un mediu sănătos pentru toată lumea. Am decis ca produsele de tutungerie să nu mai fie promovate prin publicitate sau acțiuni de sponsorizare; ca spațiile publice și locurile de muncă să fie libere de fumat; să creăm condiții prielnice pentru ca fumătorii să renunțe la fumat, iar copiii să nu mai aibă acces la țigări. Proiectul de lege nu este îndreptat împotriva fumătorilor, ci împotriva fumatului.

Împreună să ne protejăm copiii de expunerea la fumul de țigară. Împreună să creștem o generație sănătoasă într-un mediu curat.

Sănătatea populației este prioritară pentru Guvernul Republicii Moldova

La 17 decembrie 2013, Cabinetul de Miniștri a votat proiectul de lege privind controlul tutunului, ceea ce confirmă asumarea angajamentului Guvernului RM de a susține și promova ajustarea până la finele anului 2013 a cadrului normativ în domeniul controlului tutunului la prevederile Convenției-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății, ratificată de Parlamentul RM la 11 mai 2007. Ulterior, în cadrul ședinței extraordinare a Consiliului Național Coordonator pentru Controlul Tutunului din 19 decembrie s-a decis ca documentul respectiv să fie definitivat și transmis Parlamentului RM pentru examinare și aprobare. Consider acest proiect de lege drept unul benefic pentru sănătatea populației și felicit membrii Consiliului pentru curajul demonstrat în procesul dezbaterilor.

Tatiana POTÎNG
viceprim-ministru, președintele
Consiliului Național Coordonator
pentru Controlul Tutunului

Valeriu PROHNIȚCHI
consilier al premierului, responsabil
de probleme economice

Ar fi aberant ca un Guvern să-și țină vistieria pe seama fumătorilor

Nu mi se par deloc justificate argumentele reprezentanților industriei tutunului precum că viitoarea Lege antitutun este prea restrictivă și le-ar afecta foarte mult businessul, precum și întreaga economie a Moldovei. Viciile care duc la pierderi de vieți omenești și șubrelesc sănătatea populației, inclusiv a celor care sunt fumători pasivi, au și un impact economic negativ, cauzat de zilele-muncă pierdute, scăderea productivității și cheltuielile exorbitante în domeniul sănătății. Ar fi aberant ca un Guvern să mizeze pe vicii pentru completarea vistieriei sale. În ultimă instanță, pierderile sociale cauzate de patima fumatului depășesc cu mult veniturile încasate din taxarea industriei.

Eremai PRISEAJNIUC
consilier principal de stat,
responsabil de sănătate

Programul de activitate a Guvernului prevede expres aprobarea legislației antitutun

Moldova are nevoie de o lege antitutun. Este și una dintre prioritățile Programului de activitate a Guvernului „Integrarea Europeană: libertate, democrație, bunăstare pentru anii 2013-2014”, care prevede expres „aprobarea legislației în domeniul controlului tutunului în conformitate cu prevederile Convenției-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului (CCCT)”.

Voi insista ca propunerile legislative de creare a zonelor libere de fumat să fie adoptate și implementate

Ca cetățean, voi continua, atât prin lecțiile publice pe care le susțin în fața tinerilor, cât și cu alte ocazii, să vorbesc despre pierderile de sănătate și dezvoltare pe care le aduce fumatul. Ca legislator, voi insista ca propunerile legislative de creare și asigurare a zonelor libere de fumat să fie adoptate și implementate în beneficiul tuturor. În același timp, este necesar cu toții să continuăm acțiunile de prevenire și combatere a consumului de tutun și aici contribuția autorităților, medicilor, pedagogilor, societății civile și a fiecărui om în parte este esențială. Viața este mai plină, mai frumoasă și mai lungă fără țigări!

Liliana PALIHOVICI

vicepreședinta Parlamentului Republicii Moldova

Legea privind controlul tutunului este foarte binevenită și cu siguranță am să o votez

De mai mulți ani lupt împotriva fumatului și a fumătorilor. Încă în anul 2001 am studiat consecințele fumatului la pacienții cu cancer pulmonar în cadrul tezei mele de doctor. Și localurile în care se fumează le ocolesc de ani buni, în semn de protest. Am fost întotdeauna promotorul unui mod sănătos de viață, de aceea în 2007 am susținut ratificarea Convenției-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului. Noua Lege privind controlul tutunului este foarte binevenită și cu siguranță am să o votez. Trebuie să luptăm împotriva tutunului și a producătorilor de țigări, care găsesc diferite șiretlicuri pentru a vinde cât mai mult, inclusiv minorilor, fără a se gândi la consecințele pe care aceștia le vor avea de suportat în viitor.

Valeriu STRELEȚ
deputat PLDM

Voi susține legea antitutun și voi contribui personal ca aceasta să protejeze sănătatea populației

În calitate de cetățean, dar și deputat, voi susține legea antitutun și voi contribui personal ca acest document să protejeze, într-adevăr, sănătatea populației. De regulă, evit localurile în care este permis fumatul sau nu există săli pentru nefumători. Dacă se întâmplă să se fumeze în sălile pentru nefumători, fac scandal. Foștii fumători sunt mai sensibili la fumul de tutun, decât cei care nu au fumat niciodată. Eu mă înscriu în această categorie.

Valentina STRATAN

*deputat PDM, membru al
Comisiei parlamentare pentru
sănătate, protecție socială și
familie*

Riscurile legate de expunerea la fumul de tutun rămân a fi majore

Datele științifice afirmă univoc că acțiunea fumului de tutun are efecte nocive grave asupra sănătății oamenilor. Numărul de fumători în țara noastră este alarmant, o mare parte constituind tinerii. Pornind de la aceste realități, Republica Moldova a ratificat în anul 2007 Convenția OMS privind controlul tutunului, angajându-se astfel, de comun cu întreaga comunitate internațională, să promoveze un mediu sănătos de viață, fără tutun, să reducă consumul acestuia, dar și impactul negativ asupra stării de sănătate a cetățenilor. După mai multe măsuri aplicate, în prezent, avem mai puține localuri publice și locuri de muncă unde se fumează, deși acest lucru părea irealizabil acum câțiva ani. Cu toate acestea, riscurile legate de expunerea la fumul de tutun în spațiile publice, la serviciu, în transportul comun, rămân a fi încă majore, iar pentru a le exclude e nevoie de noi reglementări, de voință, de consecvență și de eforturi consolidate la nivelul întregii societăți. Să depunem aceste eforturi împreună!

Vladimir VORONIN
*ex-președinte al RM,
președintele PCRM*

Valeriu MUNTEANU
deputat PL

Este necesară o educație care să vină de la școală și de la locul de muncă

Nu am fumat niciodată, nici măcar nu am încercat. Inițial, fumatul reprezintă un moft sau o modă, care treptat se transformă în viciu. Cei care nu reușesc să învingă acest viciu, pur și simplu nu au voință, iar dacă nu reușesc să renunțe la fumat nici în baza voinței, cred că ar trebui să beneficieze de serviciile unui specialist sau de consiliere psihologică. Când e vorba de lupta cu fumatul, este necesară o educație, care să vină de la școală și de la locul de muncă. Personal, o să votez legea antitutun, deși sunt de părere că mai trebuie completată cu prevederi, care să vizeze o educație mai bună și programe speciale, prin care să se promoveze un mod de viață sănătos, fără tutun. În plus, este nevoie și de o structură specializată de stat, care să monitorizeze situația și să o mențină sub control. Fără îndoială, ar fi bine dacă s-ar interzice publicitatea la produsele de tutun, deoarece are o influență puternică asupra fumătorului.

Trebuie să cultivăm o atitudine negativă față de practica fumatului

Eu nu fumez și n-am încurajat un asemenea comportament niciodată. Le voi cultiva și copiilor mei repulsia față de țigări și fumat. La fel, consider că trebuie să cultivăm o atitudine negativă față de practica fumatului la nivel de întreaga societate. Una din metodele eficiente de combatere a viciului fumatului este adoptarea unor legi destinate protejării spațiului public de poluarea cu fum de țigară. Fumătorii au dreptul să fumeze, dar și nefumătorii au dreptul să nu fie afumați cu fumul de tutun. Voi susține inițiativele legislative de protejare a cetățenilor față de expunerea la fumul de tutun și consider că și alți deputați trebuie să susțină acest proiect de lege, care vizează sănătatea publică, or aceasta este una dintre valorile noastre naționale, aflate în pericol.

Igor DODON
președintele PSRM

Angajații din sfera alimentației publice au dreptul să fie protejați de expunerea la fumul de tutun

Cetățenii Republicii Moldova preferă în mod clar o lege care ar interzice fumatul în toate spațiile publice închise și la toate locurile de muncă închise

Nouă din zece persoane consideră că inhalarea aerului poluat cu fumul de la țigările altor persoane (expunerea la fumul de tutun) prezintă un pericol grav pentru sănătate. Potrivit respondenților, lucrătorii din oficii și alte locuri de muncă închise, în care se fumează, riscă să se îmbolnăvească de diferite maladii din cauza expunerii la fumul de tutun și de aceasta consideră necesare implementarea măsurilor legislative, care să-i protejeze pe toți de fumatul pasiv.

Marea majoritate a populației susține o lege, care ar interzice sută la sută fumatul în toate spațiile publice închise și la locurile de muncă închise (77% - acord total și 12% - acord parțial)

Sprijinul pentru o asemenea lege este declarat de majoritatea femeilor (85%) și a bărbaților (68%). Chiar și majoritatea persoanelor care fumează susțin legea antifumat (52% - acord total și 20% - acord parțial). Numai cinci la sută din toată populația se opune unei legi, care ar interzice complet fumatul în spațiile publice închise și la locurile de muncă închise (2% - dezacord total și 3% - dezacord parțial).

În general, populația susține interzicerea totală a fumatului într-o mare varietate de spații publice închise specifice, inclusiv în instituțiile medicale (93% - acord total), în teatre, holurile din hoteluri, oficii și alte locuri de muncă închise (87% - acord total), în restaurante și cafenele (72% - acord total), în baruri (64% - acord total).

Nu numai că marea majoritate a populației (70%) se arată deranjată mult sau foarte mult atunci când este expusă la fumul de tutun, aceasta recunoaște că expunerea la fumul de tutun cauzează probleme de sănătate.

Nouă din zece persoane consideră că expunerea la fumul de tutun este un pericol foarte grav (73%) și grav (17%) pentru sănătate

Cea mai mare parte a populației consideră că fumatul pasiv prezintă riscuri foarte grave sau grave pentru sănătate (pentru chelneri și barmani: 69% - pericol foarte grav și 23% - pericol

"Asigurarea dreptului fiecărui salariat la condiții echitabile de muncă, inclusiv la condiții de muncă ce corespund cerințelor securității și sănătății în muncă..." (Art. 5) este o prevedere de bază a Codului Muncii al RM în vigoare, care, printre altele, mai stipulează că angajatorii au obligațiunea "să asigure salariaților condiții de muncă corespunzătoare cerințelor de securitate și sănătate în muncă" (Art.10).

*Codul Muncii
al Republicii Moldova*

grav; pentru angajații din instituțiile în încăperile cărora se fumează: 71% - pericol foarte grav și 22% - pericol grav).

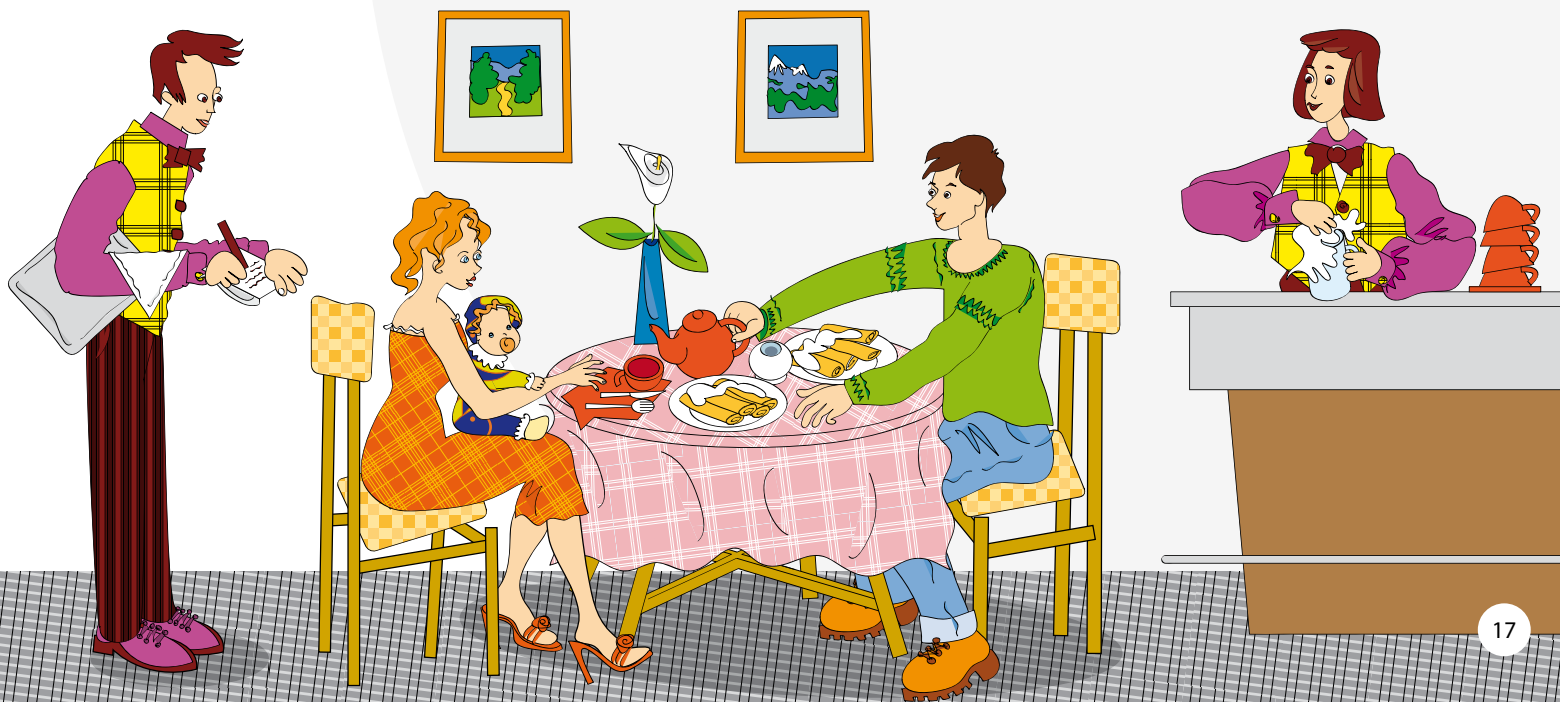
Mai mult de nouă din zece moldoveni (96%) consideră că orice lucrător are dreptul de a fi protejat împotriva expunerii la fumul de tutun, indiferent unde lucrează

Trei din patru respondenți (77%) doresc să-și petreacă timpul liber într-un local (bar, restaurant etc.) în care nu se fumează. Ei sunt siguri că localurile de alimentație publică ar fi mai sănătoase pentru clienți și angajați dacă acestea vor fi libere de fumat (73% - acord total). În același timp, majoritatea absolută a populației (92%) consideră locul de muncă al chelnerilor, chelnerițelor și barmanilor din localurile de alimentație publică în care se fumează ca fiind nociv și foarte nociv pentru sănătatea acestora.

Aproape toți moldovenii ar vota PENTRU partidul politic, care ar susține o Lege antitutun

Cea mai mare parte a populației (84%) ar fi de acord să susțină o persoană din conducerea țării sau un partid politic, dacă acesta ar promova o lege care să-i protejeze de expunerea la fumul de tutun și doar o parte mult mai mică (6%) nu ar face acest lucru.

Selecție din studiul "Opinia populației privind pericolul expunerii la fumul de tutun și eficiența legilor antifumat" (Chișinău, 2013)

Gheorghe DUCA
acad., dr. hab. chimie,
prof. univ., președinte
AȘM

Oleg LOZAN
dr. hab. med., prorector
USMF "Nicolae Testemițanu",
director al ȘMSP

Contribuția științei nu este deloc neglijabilă în combaterea tabagismului

Se spune că cei șapte ani de-acasă formează matricea fiecărei persoane, îi altoiesc comportamentul civic și etic. Un rol important îl au și programele de instruire și educație, care îi ajută pe copii să evalueze corect informațiile referitoare la consecințele consumului de tutun și a expunerii la fumul de tutun asupra sănătății. Deloc neglijabilă este contribuția științei, implicarea mediului academic în dezvoltarea și promovarea cercetărilor naționale pentru a aduce opiniei publice argumentele cele mai convingătoare despre dauna tabagismului. Susțin întru totul Legea antitutun din țara noastră, pentru că numai astfel vom contribui la crearea unui mediu mai curat, mai sănătos pentru generațiile de azi și cele de mâine.

Exemplul personal al lucrătorilor medicali contează enorm

În fiecare an, sute de absolvenți ai USMF "Nicolae Testemițanu" se alătură uneia dintre cele mai numeroase comunități, cea a profesioniștilor din domeniul medicinei. În activitatea lor sunt ghidați de cunoștințele și bunele practici, acumulate în aulele universitare, precum și de mentorii cu experiență. Studenții de azi, viitorii medici, au marea responsabilitate de a contribui la îmbunătățirea sănătății, prevenirea bolilor, salvarea și prelungirea vieții. Un rol important, în acest sens, îl are exemplul personal. Or, este de neconceput să le vorbești pacienților despre schimbarea modului de viață, promovând o imagine dublă. Noul proiect de lege privind controlul tutunului vine în sprijinul promotorilor sănătății publice și aduce mai multe oportunități pentru mediul academic universitar și pentru lucrătorii din domeniul medicinei de a fi consecvenți în promovarea celor mai înalte standarde de sănătate ce pot fi atinse, inclusiv prin susținerea mediilor fără tutun.

Liliana GHERMAN
director de program
Sănătate publică,
Fundația Soros-
Moldova

Avem nevoie de o lege funcțională

La elaborarea noii Legi antitutun un efort considerabil a depus secretariatul Convenției-cadru al OMS, ceea ce ne convinge de faptul că documentul respectiv este în deplină armonie și concordanță cu legislația internațională. Este foarte important că, în baza unor evaluări comprehensive, a fost propusă fortificarea instrumentelor ce țin de avertismentele privind dauna fumatului și excluderea speculațiilor privind atractivitatea acestuia. Totodată, legea conține prevederi clare, care să ne asigure de faptul că minorii nu vor avea acces la produsele din tutun. Nu mai puțin important este și faptul că urmează să fie excluse riscurile fumatului pasiv.

Jarno HABICHT

directorul Biroului de coordonare al Organizației Mondiale a Sănătății în Republica Moldova

Sănătatea trebuie să fie o prioritate continuă

Omul se naște fără alcool și tutun și ar putea să își trăiască viața mai sănătos fără aceste elemente. Fiecare familie trebuie să își pună întrebarea – care este impactul asupra copiilor atunci când se fumează în preajma lor? Copiii sunt mereu fumători pasivi în preajma părinților tabagiști. Creșterea prețurilor la produsele de tutungerie este cea mai eficientă cale de descurajare a fumatului. Experiențele altor state demonstrează că numărul persoanelor care abandonează fumatul în urma acestor politici este cu mult mai mare și efectul general este mult mai benefic, decât dacă aceste produse ar fi lăsate la prețuri foarte mici la îndemâna oricui. Sănătatea trebuie să fie o prioritate continuă.

Fumatul în localurile publice – o tentativă la sănătatea celorlalți

Consider fumatul în localurile publice o tentativă la sănătatea celorlalte persoane. Aceasta pentru că este demonstrat științific – fumatul pasiv este mult mai dăunător decât fumatul activ. Iată de ce nu trebuie să existe nici un compromis împotriva acestui viciu. La nivel internațional, au fost realizate numeroase lucrări științifice pentru a demonstra măcar un efect pozitiv al fumatului, dar până în prezent nu a fost găsită nici o dovadă în acest sens. Fumatul ucide lent, dar sigur. Nefumătorii au tot dreptul să-i antreneze pe fumători în judecăți ca să le fie aplicate amenzi, pentru că le pun în pericol sănătatea.

Ion BĂHNĂREL

*prim-vice-direc-tor CNSP,
dr. hab. med., prof. univ.*

Sunt pentru ajustarea legislației naționale antitutin la prevederile internaționale

Delimitarea zonelor “pentru fumători” și “nefumători” în localurile publice este un nonsens. Odată eliberate în aer sub formă de particule și gaze, substanțele toxice provenite din fumul de tutun se îmbibă în pereți, mobilă, haine, piele și sunt dăunătoare pentru sănătate. Sunt pentru ajustarea legislației naționale antitutin la normele internaționale, pentru că astfel vom putea preveni fumatul, dar și maladiile, decesele premature cauzate de acesta. Studiul particularităților fumatului, inclusiv în laboratorul științific imunogenetic al Institutului nostru, demonstrează că persoanele care au fumat ori au fost expuse timp îndelungat la fumul de țigară, prezintă patologii oncologice ale plămânilor sau ale căilor respiratorii.

Victor CERNAT

*director general al Institutului Oncologic, dr.
hab. med., prof. cercetător, medic crio-chirurg*

Vitalie NAGACEVSCHI
avocat

Ar fi bine ca orice fumător să găsească în sine puterea de a renunța la acest viciu

Interzicerea publicității produselor de tutungerie și a fumatului în locurile publice vor contribui la reducerea consumului de tutun și la îmbunătățirea sănătății populației. Dacă te plimbi prin New York, spre exemplu, va trebui să parcurgi cartiere întregi până vei găsi un loc unde se permite să-ți aprinzi țigara. Este regretabil că fumătorii percep răul fumatului ca fiind prea mic și incomparabil cu plăcerea dependenței, dar orice fumător ar trebui să găsească în sine puterea ca să renunțe la acest viciu.

Marin MAXIAN
șef Direcția securitate
publică la Inspectoratul
General de Poliție

Noua lege antitutun trebuie să prevadă sancțiuni pentru persoanele juridice care o încalcă

Pe parcursul ultimilor ani, Ministerul Afacerilor Interne de nenumărate ori a fost audiat atât în Parlament, cât și la Comisiile parlamentare referitor la implementarea Legii 278 cu privire la tutun și la articolele din tutun. Aș vrea ca noua lege privind controlul tutunului să fie optimă și pasibilă de aplicare, totodată oferindu-ne posibilitatea să ne exercităm acele obligațiuni, pe care ni le-am asumat prin ratificarea Convenției-cadru a OMS privind controlul tutunului.

Părintele AVENIR
Parohul Bisericii „Sfinții 12 Apostoli” din mun.
Chișinău

Omul nefumător este mai frumos la trup și suflet

Biserica vine în ajutorul creștinilor, care doresc să se lase de fumat. Prin rugăciunile de cerință și discuțiile duhovnicești, fumătorii sunt încurajați să renunțe la fumat, care trebuie mărturisit ca un păcat și, cu ajutorul lui Dumnezeu, abandonat. Să nu uităm că cei care vor să vină la mărturisire și spovedanie trebuie să se abțină de la fumat câteva zile. Este un păcat înaintea Domnului să fumezi, dar un păcat și mai mare este să nu îți păstrezi sănătatea. Decât să aprindem țigări, mai bine am găsi timp pentru rugăciuni!

Olia TIRA
interpretă

Fumatul nu este o soluție în niciun caz

Mi-aș dori mult ca fumatul să fie interzis inclusiv în localurile de alimentație publică. Se întâmplă adeseori să merg într-un local să măncânc, dar mă întorc acasă cu dureri în piept sau stomac din cauza fumului de țigară pe care l-am inhalat acolo. Drepturile nefumătorilor nu sunt respectate în țara noastră. Nu am nimic împotriva fumătorilor, doar ca să fumeze în locuri, unde fumul nu ar deranja pe nimeni. Trebuie să fie corecți cu cei din jur, să nu se gândească doar la propriul confort.

Ar fi un lucru extraordinar, dacă oamenii ar conștientiza pericolele fumatului și s-ar lăsa de acest viciu, pentru că țigara nu este deloc un accesoriu sexy, așa cum se crede. Pe lumea aceasta sunt o mulțime de alte lucruri frumoase și interesante, care te pot relaxa plăcut. Probleme și stres vor exista tot timpul, pentru că așa e viața. Fumatul nu este o soluție în niciun caz. La fel, nu cred că nu se poate renunța la fumat. Dacă se dorește cu adevărat acest lucru, omul poate răsturna munții.

Mă simt de parcă nici nu am fumat vreodată și mă bucur că i-am convins și pe alții să se lase

Când eram fumător, mulți încercau să mă convingă că timbrul vocii mele e provocat de fumul de tutun, iar eu credeam aceasta și nu mă grăbeam să las fumatul, care îmi crease deja dependență. Ulterior, am căutat informații despre o eventuală legătură dintre timbrul vocal și fumat și am înțeles că nu au nicio legătură. De când am renunțat, viața mea s-a schimbat considerabil spre bine. Mă bucură faptul că mi-au urmat exemplul și alți membri ai familiei.

Ion SURUCEANU
interpret

Angelica SÎRBU
interpretă

Merg doar în localurile unde fumatul este completamente interzis

Ce folos că ne plimbăm cu mașini luxoase, avem localuri foarte scumpe, fițoase, dar în ele se fumează? În aceste localuri vin și mame cu copii și fumul de tutun pe care îl inhalează este foarte dăunător pentru sănătate.

Personal merg doar în localurile unde fumatul este completamente interzis. Nu accept nici să cânt în localurile în care se fumează. Este un principiu al meu, pe care îl respect și mă bucur că sunt înțeleasă și susținută de mulți prieteni și colegi de-ai mei.

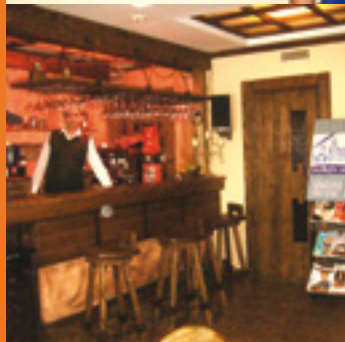
11

UNSPREZECE LOCALURI DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ AU ADERAT LA CAMPANIA „SĂNĂTATE FĂRĂ TUTUN”

Pe parcursul lunii decembrie 2013, Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) împreună cu platforma e-sănătate, sub patronajul Guvernului Republicii Moldova, au desfășurat o Campanie de promovare a localurilor de alimentație publică, ce au interzis completamente fumatul în interiorul instituției. La această Campanie au aderat 11 localuri (restaurante, patiserii, rețele de bucătărie fast-food, cluburi, cafelele și chiar case de ceremonii) din municipiul Chișinău și suburbiile capitalei.

Scopul Campaniei a fost de a identifica acele instituții de alimentație publică din municipiul Chișinău, care promovează o politică antitutun, interzicând sută la sută fumatul în încăpere, precum și de a prezenta aceste localuri ca modele de activitate eficientă pentru alte instituții.

În semn de recunoștință pentru promovarea drepturilor nefumătorilor/clientilor de a respira un aer nepoluat de fumul de tutun în spațiile publice închise și la locul de muncă (pentru angajații acestor localuri), organizatorii Campaniei au oferit managerilor acestor localuri câte un tablou la tematica antitutun. Autorii desenelor pentru aceste tablouri au fost premianții concursului de grafică și caricatură “Spații publice și locuri de joacă, odihnă, educație și de muncă libere de tutun!”, la care au participat în jur de 500 de copii, adolescenți și tineri de pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

CUM AȚI LUAT DECIZIA DE A INTERZICE COMPLETAMENTE FUMATUL ÎN LOCALUL DUMNEAVOASTRĂ?

NELEA MACARI, inginer tehnolog, patiseria „Delice D’ange”

(str. 31 august 117/2, Chișinău)

Foarte simplu. În primul rând, ne-am gândit la copii. Dorim ca patiseria noastră să fie un loc agreabil pentru copii și pentru părinții lor, precum și pentru toți cei care își doresc să meargă într-un local în care să nu inhaleze fumul de țigară. Acum, după zece ani de activitate pe piață, considerăm că a fost o idee minunată, pentru că cei care ne vizitează o dată acceptă cu bucurie să mai vină în localul nostru. Faptul că respirăm aer curat și nu fum de țigară ne face să ne simțim bine și mulțumiți de ceea ce realizăm zi de zi.

OLGA BUGA, proprietar al restaurantului „Big Deal”

(str. Mitropolitul Varlaam, 69A, Chișinău)

Sunt un proprietar de local, care nu am pus banii pe primul plan. Și am câștigat foarte mult, pentru că avem niște clienți extraordinari. Îi cunosc pe toți și ei mă cunosc pe mine. Dacă ar fi să iau de la început, nu aș schimba nimic în viața mea, cu excepția celor opt luni de zile de la deschiderea localului, când era permis fumatul. La sfârșitul anului 2004 am curățit totul, am dezinfectat și am luat o decizie fermă – de la 1 ianuarie 2005 interzicem completamente fumatul. Zis și făcut!

A fost visul vieții mele de a lucra într-un restaurant în care să respir aer curat și nu îmbibat de fumul de tutun, ce mă sufoca și deranja enorm. Restaurantul este o afacere de familie – una dintre realizările de până acum și nu puteam accepta să ne batem joc de munca noastră. Am procedat așa după cum ne-a dictat inima și mă bucur că de atunci numai oameni frumoși ne calcă pragul. Tuturor le spunem: „Vă mulțumim că nu fumați!”

SERGIU CERNIȘIOV, administrator „Tucano Coffe”

(str. Pușkin 15, Chișinău)

Compania noastră are mai multe valori, una dintre ele fiind promovarea modului sănătos de viață. De la deschidere (noiembrie 2011) am declarat că vom interzice sută la sută fumatul, chiar dacă mulți nu își puteau închipui cum vor servi cafeaua fără țigară. Am demonstrat că

DUMITRU TURCULEȚ, administrator „Arena Club”

(str. Bănulescu-Bodoni 28/1, Chișinău)

Localul nostru atrage mai mult segmentul de fani ai sportului, care vin să privească meciurile de fotbal. Mulți dintre ei (cei care sunt fumători) când vin pentru prima dată cred că li se va permite să fumeze în încăpere. Când le spunem că fumatul este interzis – se indignează, dar până la urmă se conformează politicii interne și merg să fumeze afară. Ne-am deschis acum doi ani și din start am dorit să fim smoke-free pentru a nu ne expune fumului de tutun, care este toxic și are o acțiune distructivă asupra sănătății. Ne bucurăm că numărul clienților care ne vizitează nu se micșorează, dar este în creștere.

IURIE BADICU, administrator „Oliva Restaurant”

(str. Bul. Moscovei 5, Chișinău)

Avem o jumătate de an de când activăm. Suntem un restaurant de tip familial (clienții noștri sunt preponderent părinții cu copii, tinerii). Conceptul de funcționare a restaurantului prevede promovarea unei bucătării sănătoase, precum și interzicerea fumatului și a băuturilor tari. Aceste prevederi sunt afișate și pe însemnul de la intrarea în local. Pe timp de vară avem o terasă, astfel fiind găsită o soluție de compromis pentru cei care nu pot renunța completamente la fumat. În timpul rece al anului, fumătorii au un loc improvizat afară, dar nu am observat să se îngheșuie prea multă lume acolo. Dintre cei care vin prima dată la noi se întâmplă că sunt și fumători, dar nu își înaintează pretenția de a fuma. Sunt persoane educate și se conformează regulilor restaurantului.

SNEJANA ȚURCANU, administrator și proprietar al restaurantului „Curtea Domnească”

(Cricova, mun. Chișinău)

Eram în Italia în anul 2005, când a fost introdusă Legea care interzice fumatul în toate localurile publice, inclusiv în cafenele și pub-uri. La început acest lucru era de neimaginat, dar pentru că riscau să fie amendați, toți fumătorii ieșeau afară să fumeze. Și în Republica Moldova avem nevoie de o asemenea lege. Sunt sigură că majoritatea populației (politicienii, în primul rând) o vor susține.

Localul nostru este deschis doar de câteva luni. Am investit foarte mult ca să le propunem

vizitatorilor și clienților noștri un local în care să vină să-și petreacă timpul într-o atmosferă agreabilă, plăcută. Personal sunt categoric împotriva ca să se fumeze în încăpere, pentru că fumul de tutun se îmbibă în mobilă, în draperii, în pereți și nu îl mai poți scoate cu nimic. Mă bucur că soțul m-a susținut în această inițiativă și sperăm să găsim aceeași înțelegere și din partea clienților noștri. La Cricova suntem printre primii care am interzis 100% fumatul în încăpere. Chiar dacă există concurență din partea celorlalte localuri (care permit fumatul), alegerea pe care am făcut-o este o convingere personală. Am fost în foarte multe localuri, unde se fuma și nefiind fumătoare – am suferit de fiecare dată. Oricât de bune ar fi sistemele de ventilare, oricum se simte mirosul de tutun. Mi-am dorit să avem un local curat, în care să muncim și să ne odihnim, deopotrivă.

LUDMILA BOLBOCEAN, administrator „Celentano”

(str. Mircea cel Bătrân 4/6, Chișinău)

Clienții noștri sunt persoane de diferite vârste, cel mai des ne vizitează tinerii și părinții cu copii. La intrarea în local este afișat semnul „Fumatul interzis”, astfel că cei care vin la noi sunt avertizați despre interdicția pe care o au. Promovarea modului sănătos de viață este o politică corporativă pentru toată rețeaua „Celentano”. Nu pot spune că există o rezistență din partea fumătorilor atunci când li se spune că nu au voie să fumeze în încăpere. Totuși, cea mai mare susținere o avem din partea nefumătorilor, care ne apreciază pentru faptul că am interzis completamente fumatul. Managerii localurilor de alimentație publică vor susține Legea anti-tutun în Republica Moldova!

IZEASLAV SPECTOR, administrator „Bati Club”

(str. Bulgară 34, Chișinău)

Chiar dacă avem un sistem de ventilare foarte bun, de șase ani am interzis completamente fumatul, pentru că vreau ca în local oamenii să vină să se odihnească, să servească bucate gustoase, dar nu să fumeze ori să inhaleze fum de tutun.

Personal am fost fumător 37 de ani. Mi-amintesc, când eram fumător și în local se permitea fumatul, eu oricum ieșeam afară să fumez și-mi doream ca și alții să procedeze la fel. Acest lucru a fost posibil doar când am interzis fumatul 100%. Nu a fost ușor, pentru că mulți clienți erau fumători și nu vroiau să se conformeze. Argumentul meu era următorul: „Primul Ministru nu fumează – nici voi nu veți fuma!”. Am pierdut o parte dintre clienți, firește, dar în locul lor au apărut alții, care ne mulțumesc pentru faptul că nu mai miroase a fum de tutun. Aștept cu nerăbdare aprobarea Legii anti-tutun în Republica Moldova.

Vasile BOTNARU
director Radio Europa
Liberă, Chișinău

Antonia FONARI
vicepreședinta CNP, secretar
general al Consiliului ONG-
urilor

Fumatul nu te transformă într-un macho

Am înțeles că fumatul este absolut dizgrațios, când am plecat prima dată în America, prin 1996. Eram nevoiți să coborâm de la etajul 20 ca să tragem un fum. Și ni se părea o chestie de solidaritate, pe când străinii vedeau în asta o anormalitate. Femeile îi tratau pe fumători cu o ușoară repulsie. Pentru noi, nu știu de ce, continuă să fie un moft aristocratic, un motiv de a ne calma. Și acele reclame care sugerează că poți fi un cowboy bine făcut sunt extrem de amăgitoare. Dacă fumezi nu te transformi într-un macho, ci într-un becisnic, o povară pentru cei dragi. Am fost un fumător activ, dar am înțeles că trebuie să mă las cam târziu – când inima s-a îmbolnăvit, iar medicamentele au devenit indispensabile. Dacă marile companii producătoare de tutun încearcă să convingă cu subtilitate că fumatul este benefic, noi trebuie să-i convingem măcar pe cei tineri, într-o manieră la fel de subtilă, că nu-ți lasă nicio senzație de bine și de fapt este o sinucidere. Problema este că cei fumători decid pentru majoritatea și mi-aș dori ca acest lucru să fie invers.

Nu putem crede că vor exista deputați care “vor da foc viitorului”

Din cauza publicității exagerate la produsele din tutun, adolescenții și tinerii încearcă să corespundă unei imagini false, promovată de industria tutunului, că a fuma e cool și la modă, distrugându-și astfel sănătatea. Expoși fumului toxic de țigară suntem cu toții, atunci când ne aflăm într-un mediu închis în care se fumează. Mă refer, în special, la localurile de alimentație publică, în care este imposibil să te afli împreună cu copiii, pentru că este permis fumatul.

Membrii Cabinetului de miniștri al RM au demonstrat o tărie de caracter extraordinară și grijă față de sănătatea cetățenilor, votând un pachet de măsuri foarte eficiente de control al tutunului. Rămâne ca fiecare deputat în parte să demonstreze că reprezintă cu adevărat interesele oamenilor, care i-au acordat votul de încredere. Societatea civilă nu poate să creadă că vor exista deputați, care vor ridica mâna pentru “a da foc viitorului”.

Problema fumatului identificată din prima zi

Fumatul a fost o problemă, pe care am identificat-o din prima zi, când am fost numit în noua funcție. Ce am făcut? Am pus în sarcina Serviciului Pază să elaboreze un grafic, conform căruia, la fiecare oră, o persoană din echipa noastră face un control de rutină prin clădire, identificând persoanele care fumează nereglementar. Cei care sunt observați că fumează – li se spune că fumatul este interzis în spațiile publice și sunt rugați să respecte prevederea legală. În caz contrar, potrivit contractului de locațiune, putem refuza încheierea noului contract cu instituția respectivă. Nu suntem împotriva fumătorilor. Suntem pentru crearea unor locuri de muncă mai sigure și mai sănătoase pentru angajații și locatarii noștri.

Andrei URMAȘ
administratorul
Complexului
„Casa Presei”

„Spații publice și locuri de joacă, odihnă, educație și de muncă libere de tutun!”

concurs de grafică și caricatură

Organizatori:

Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate
Școala de Management în Sănătate Publică
Ministerul Sănătății
Ministerul Educației
Primăria Municipiului Chișinău

Partener Media General – IPNA Compania ”Teleradio-Moldova”

Support informațional – Timpul, Jurnal de Chișinău, Ziarul de Gardă, Radio Vocea Basarabiei, ONG.MD, Elldor.Info, Asociația Presei Independente, Bibli-online.Md, Orasultau.Md

La concurs au fost recepționate în jur de 500 de lucrări ale elevilor din învățământul preuniversitar, secundar profesional, mediu de specialitate și superior. În rezultatul concursului, au fost acordate următoarele premii și mențiuni:

PROFILUL ARTE PLASTICE

Categoria de vârstă 12-15 ani

Locul 1 - Margareta Stoianov, Liceul Teoretic „Liviu Rebreanu”, Chișinău

Locul 2 - Nicolai Gonța, Liceul Teoretic Olișcani, r-nul Șoldănești

Locul 3 - Nicoleta Ciumac, Liceul Teoretic „George Călinescu”, Chișinău

Categoria de vârstă 16-18 ani

Locul 1 - Alexandru Tiniță, Liceul Teoretic „Alexe Mateevici”, Școala de Arte Plastice, or. Șoldănești

Locul 2 - Petru Glavan, Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”, Chișinău

Locul 3 - Olga Zadorojniuc, Liceul „Mihai Greuc”, Chișinău

Categoria de vârstă 19-30 ani

Locul 1 - Dumitru Cerbu, Universitatea Tehnică din Moldova

Locul 2 - Irina Gurin, Universitatea Tehnică din Moldova

PROFILUL ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL

Categoria de vârstă 12-15 ani

Locul 1 - Valeria Ștefan, Gimnaziul 31, Chișinău

Locul 2 - Valeria Pascari, Liceul Teoretic „Gaudeamus”, s. Petrești, r-nul Ungheni

Locul 3 - Maxim Gnatiuc, Școala internat pentru copii orfani, Bălți

Categoria de vârstă 16-18 ani

Locul 1 - Tatiana Proca, Liceul Teoretic „Luceafărul”, or. Biruința, r-nul Sângerei

PREMII SPECIALE:

Victoria Plămădeală, Liceul „Ștefan cel Mare”, r-nul Șoldănești

Alina Cazacu, Liceul „Mihai Greuc”, Chișinău

Anastasia Gutium, Școala de Arte, com. Grătiești, Chișinău

Nicoleta Tănase, Școala de Arte, com. Grătiești, Chișinău

Maria Glava, Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Chișinău

MENȚIUNI:

Evelina Popa, Școala de Arte, com. Grătiești, Chișinău

Carina Ivanova, Liceul „Olimp”, Chișinău

Ecaterina Edeniuc, Liceul „Mihai Greuc”, Chișinău

Diana Butnaru, Liceul „Traian”, Chișinău

Mădălina Casian, Liceul Academic de Arte Plastice, Chișinău

Iana Babinciuc, Liceul Teoretic „N.V. Gogol”, Bălți

Maxim Casian, Liceul „Traian”, Chișinău

Andreia Catană, Liceul Teoretic „Liviu Rebreanu”, Chișinău

Ecaterina Sidenco, Liceul Teoretic „N.V. Gogol”, Bălți

Ana-Maria Lozovan, Liceul Teoretic „Academia Copiilor”, Chișinău

Ana Grău, Liceul Teoretic „N.V. Gogol”, Bălți

Alina Ponomariov, Liceul „Traian”, Chișinău

Danka Ichim, Liceul „Pro Succes”, Chișinău

Elizaveta Sidenco, Liceul Teoretic „N.V. Gogol”, Bălți

Premiile au fost acordate cu suportul Biroului Organizației Mondiale a Sănătății în Republica Moldova. Lucrările laureaților concursului au fost expuse în Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” în lunile mai-iunie și noiembrie 2013.

ȚĂRI CARE AU INTERZIS FUMATUL ÎN BARURI ȘI RESTAURANTE

Când **Moldova** se va alinia țărilor, care introduc măsuri de protecție a sănătății populației privind riscurile fumatului și expunerii la fumul de tutun?

Irlanda

Prima țară din lume, care a introdus prin legislație interzicerea fumatului la locul de muncă, inclusiv în baruri și restaurante (29 martie 2004). La scurt timp, **Norvegia, Danemarca, Italia, Marea Britanie, Portugalia și Suedia** i-au urmat exemplul.

Către 1 ianuarie 2008, circa 14 țări din Europa de Vest implementau politică de interzicere totală a fumatului în locurile publice, precum ar fi barurile, restaurantele, cafenelele, inclusiv industria de catering.

Belgia

În 2006 în Belgia a intrat în vigoare Legea privind interzicerea fumatului la locul de muncă. Din 1 ianuarie 2007 în țară a fost aplicată interdicția fumatului în restaurante, iar din ianuarie 2010 fumatul a fost interzis și în cafenelele, în care în afara băuturilor sunt servite bucate. La 1 iulie 2011 în Belgia a intrat în vigoare interdicția totală a fumatului în cafenele.

Marea Britanie

Parlamentul britanic a adoptat legea care interzice fumatul în locurile publice în februarie 2006. Din 1 iulie 2007 în **Anglia** fumatul este interzis în baruri, restaurante, cluburi, școli, spitale, penitenciare și alte instituții. În **Scotia** legea a intrat în vigoare la 26 martie 2006, în **Țara Galilor** - în aprilie 2007. Persoanele care nu respectă legislația sunt supuse amenziilor (30-200 lire sterline - pentru persoanele fizice și până la 2 mii 500 lire sterline - pentru proprietarii instituțiilor care permit fumatul).

Turcia

Turcia a interzis fumatul în baruri, cafenele și restaurante în anul 2009.

Grecia

La 1 septembrie 2010 a intrat în vigoare interdicția totală a fumatului în spațiile închise. Standardele prevăd o interzicere totală a fumatului în birouri, cinematografe, stadioane, transport, școli și spitale. De asemenea, fumatul este interzis în baruri, cafenele și restaurante.

Cipru

În Cipru legea interzice fumatul în toate spațiile publice închise (inclusiv în restaurante, baruri, instituții guvernamentale, transport public și privat).

Croația

Țara cu cele mai drastice măsuri antifumat din Balcani.

Ucraina

Ucraina a interzis fumatul în spațiile publice închise și în toate instituțiile de alimentație și agrement, precum baruri, restaurante, pub-uri, kebab-uri, cantine sau orice alt local, în care se servesc cel puțin chipsuri (16 decembrie 2012).

Rusia

La 1 iunie 2013 au intrat în vigoare principalele prevederi ale Legii antitutun în Rusia. Legea prevede o interdicție totală a fumatului în toate spațiile publice închise (în conformitate cu Convenția-cadru a OMS privind controlul tutunului), precum: locuri publice, locuri de muncă, transport public, gări feroviare și auto, aeroporturi, porturi maritime și fluviale, ascensoare, plaje, instituții de alimentație publică/baruri, cafenele/restaurante, hoteluri, piețe etc.). Legea antitutun a fost semnată de președintele Rusiei la 23 februarie 2013.

Macedonia

Țara cu cele mai dure legi din Europa, fumatul fiind interzis până și în afara localurilor în care se servesc băuturi și bucate.

Finlanda

Prima țară din lume, care intenționează să interzică utilizarea tutunului prin lege.

NU INTERZIS FUMATUL ÎN BARURI ȘI RESTAURAN

în 2006 în

